

(204. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet (en bijlage) tot bevordering van den aanleg van een locaalspoorweg van *Winsum* naar *Zoutkamp* en machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst betreffende de exploitatie van den locaalspoorweg *Sauwerd—Roodeschool* en den aanleg en de exploitatie van de locaalspoorwegen *Winsum—Zoutkamp* en *Roodeschool—Delfzijl—Appingedam*.

De toelichtende memorie (en bijlage), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 22 October 1914.

WILHELMINA.

(204. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den aanleg te bevorderen van een locaalspoorweg van *Winsum* naar *Zoutkamp* en de exploitatie te regelen van de locaalspoorwegen *Winsum—Zoutkamp* en *Sauwerd—Roodeschool*, en — voor het geval deze door de Groninger-Lokaal-Spoorweg-Maatschappij mocht worden aangelegd — van een locaalspoorweg van *Roodeschool* naar *Delfzijl* of *Appingedam*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Uit 's Rijks schatkist wordt een renteloos voorschot beschikbaar gesteld ten bedrage van een derde der aanlegkosten, doch tot geen hooger bedrag dan f 333 335 ten behoeve van den aanleg van een locaalspoorweg van *Winsum* naar *Zoutkamp*.

Artikel 2.

Het in artikel 1 genoemde rentelooze voorschot wordt onder voorwaarden, door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen, toegekend aan de Groninger-Lokaal-Spoorweg-Maatschappij, doch niet dan nadat door belanghebbenden bij dien aanleg daarvoor, ten genoegen van Onzen Minister van Waterstaat, voldoende ondersteuning zal zijn verleend, onder geen andere voorwaarden dan waarop de goedkeuring van genoemden Minister zal zijn verkregen.

Artikel 3.

Onze Ministers van Waterstaat en van Financiën worden gemachtigd om namens den Staat de in ontwerp bij deze wet

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1914—1915.

gevoegde overeenkomst betreffende de exploitatie van den locaalspoorweg *Sauwerd—Roodeschool* en den aanleg en de exploitatie van de locaalspoorwegen *Winsum—Zoutkamp* en *Roodeschool—Delfzijl—Appingedam* aan te gaan met de Maatschappij

tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en met de Groninger-Lokaal-Spoorweg-Maatschappij, welke daarin onderscheidenlijk worden aangeduid als „de Onderneming” en „de Maatschappij”, nadat zullen zijn ingevuld:

in artikel 2 van dit ontwerp de dagteekening dezer wet en het nummer van het *Staatsblad*, waarin zij zal worden afgekondigd, zoomede de dagteekening van de overeenkomst, tusschen den Staat en de Groninger-Lokaal-Spoorweg-Maatschappij te sluiten, waarbij de in artikel 2 eerstbedoelde voorwaarden zullen worden gesteld en de concessie voor den in artikel 1 bedoelden locaalspoorweg zal worden verleend; en

in artikel 12, vierde lid, en artikel 16, tweede lid, de daarvoor alsnog oningevulde getallen.

Artikel 4.

De overeenkomst, waarvan het ontwerp bij deze wet is gevoegd, is slechts onderworpen aan het zegelrecht naar de oppervlakte van het papier, en vrij van het recht van registratie.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat,

De Minister van Financiën,

CONCEPT.

OVEREENKOMST betreffende de exploitatie van den Locaalspoorweg *Sauwerd—Roodeschool* en den aanleg en de exploitatie van de Locaalspoorwegen *Winsum—Zoutkamp* en *Roodeschool—Delfzijl—Appingedam*.

Tusschen

1°. den Staat der Nederlanden, in deze overeenkomst aangeduid als „de Staat” vertegenwoordigd door de Ministers van Waterstaat en van Financiën, tot het aangaan van deze overeenkomst gemachtigd bij de wet van den

2°. de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, gevestigd te Utrecht, in deze overeenkomst aangeduid als „de Onderneming”, vertegenwoordigd door haren directeur-generaal, handelende krachtens besluit van de algemeene vergadering van aandeelhouders dier Maatschappij, gehouden te Amsterdam den

3°. De Groninger Lokaal Spoorweg Maatschappij, gevestigd te Groningen in deze overeenkomst aangeduid als „de Maatschappij”, vertegenwoordigd door haren directeur, handelende met goedkeuring der commissarissen van de Maatschappij, krachtens besluit van de algemeene vergadering van aandeelhouders dier Maatschappij, gehouden te Groningen, den

is het volgende overeengekomen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1.

De door de Maatschappij aangelegde locaalspoorweg van Sauwerd naar Roodeschool — verder aangeduid als de spoorweg S.R. — waarvoor concessie werd verleend door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bij beschikkingen van den 8 Juni 1886 en van den 15 Februari—6 Maart 1888, omvat, onverminderd het bepaalde bij artikel 12, zesde lid, alle tot dien spoorweg behoorende werken en inrichtingen, voorkomende op de door de Maatschappij aan de Onderneming verstrekte grondplannen, voor zoover een en ander niet is gewijzigd door de tot den datum der tegenwoordige overeenkomst uitgevoerde wijzigings- en uitbreidingswerken, opgenomen in den aan deze overeenkomst gehechten staat.

Artikel 2.

De Maatschappij verbindt zich tot den aanleg van een locaalspoorweg van Winsum naar Zoutkamp — verder aangeduid als: „de spoorweg W.Z.” — voor den aanleg en de exploitatie waarvan haar concessie is verleend bij de overeenkomst, welke ter uitvoering van artikel 3 der wet van tusschen den Staat en de Maatschappij dd. is gesloten.

Artikel 3.

Behoudens het bepaalde bij artikel 10 verbindt zich de Maatschappij den spoorweg W.Z. met al wat daartoe behoort, te bouwen en te voltooien overeenkomstig de daarvoor geldende concessie-bepalingen, en dien, geheel gereed ter exploitatie, aan de Onderneming op te leveren binnen den tijd daarvoor in de concessie- en subsidie-overeenkomst bepaald, of door den Minister van Waterstaat, na de Onderneming te hebben gehoord, toegestaan.

De verplichtingen der Maatschappij ten aanzien van den bouw van den spoorweg W.Z., met al wat daartoe behoort, worden geregeld naar het tusschen de Onderneming en de Maatschappij onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat vastgestelde of met onderling goedvinden later gewijzigde en in beide gevallen ten bewijze daarvan onderteekende bouwprogramma.

Artikel 4.

De onteigeningen, de aanbestedingen en gunningen geschieden in overeenstemming met de Onderneming.

Alle ontwerpen, begrotingen, bestekken, voorwaarden van levering worden in overleg met de Onderneming opgemaakt en daarna aan de goedkeuring van den Minister van Waterstaat onderworpen.

De aanvaarding der voorwaarden, verbonden aan ten behoeve van den spoorweg W.Z. te verleenen subsidiën met uitzondering van het voorschot, bedoeld in artikel 1 van de in artikel 2 genoemde wet, geschiedt niet dan na verkregen overeenstemming met de Onderneming.

De Maatschappij mag geene verplichtingen aangaan jegens derden, die lasten zouden kunnen opleggen aan de exploitatie, dan in overeenstemming met de Onderneming. In hetgeen in overeenstemming met de Onderneming of met hare toestemming is vastgesteld, kan de Maatschappij geen wijziging brengen, dan met schriftelijke toestemming van de Onderneming.

Zoowel de Minister van Waterstaat, als de Onderneming zijn bevoegd zich, op de wijze als hun goedgevondt, te overtuigen, dat de uitvoering der werken deugdelijk en naar behoren geschiedt, volgens de daarvoor vastgestelde ontwerpen en bestekken of voorwaarden en overeenkomstig het bouwprogramma.

Artikel 5.

De Maatschappij zal de Onderneming tijdig voor de voltooiing van den spoorweg W.Z. in de gelegenheid stellen tot het maken van de werken, welke door deze ingevolge het bepaalde bij artikel 10 op den spoorweg W.Z. moeten worden aangelegd.

Zij zal van de aanstaande oplevering van den spoorweg W.Z., in volgens deze overeenkomst voldoende toestand, ten minste drie maanden te voren aan de Onderneming kennis geven, terwijl laatstgenoemde zich verplicht den spoorweg W.Z. in exploitatie te brengen binnen vier weken nadat de spoorweg W.Z. door haar in orde is bevonden, door den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten is goedgekeurd en de machtiging tot het in exploitatie brengen vanwege den Minister van Waterstaat is verleend.

De overgave ter exploitatie wordt bij proces-verbaal geconstateerd, op te maken en te onderteekenen door gemachtigden van de Onderneming en van de Maatschappij.

Artikel 6.

Voor zoover het onderhoud van den spoorweg W.Z. niet behoort tot de verplichtingen der aannemers van den aanleg, worden gedurende de eerste 2 jaren, volgende op den dag der in exploitatieneming, alle uitgaven van onderhoud, welke niet den bovenbouw, namelijk de eigenlijke spoorbaan met wissels en draaischijven betreffen, door de Maatschappij aan de Onderneming terug betaald, binnen ééne maand nadat zij haar de desbetreffende rekeningen heeft aangeboden en deze door den Minister van Waterstaat zijn goedgekeurd.

Artikel 7.

Binnen ééne maand na het tijdstip, waarop de geheele spoorweg W.Z. twee jaren in exploitatie is geweest, heeft eene definitieve opneming van den weg en de werken plaats door daartoe door den Minister van Waterstaat, de Onderneming en de Maatschappij aangewezen personen.

Van deze opneming wordt een proces-verbaal opgemaakt en door hen onderteekend.

De Maatschappij zal dan tevens aan de Onderneming ter hand stellen volledige plannen en bescheiden, waaruit de constructie der verschillende werken blijkt, benevens nauwkeurig bijgewerkte grondplannen, vergezeld van gewaarmerkte afschriften van alle akten betreffende de onteigening en alle verdere bescheiden en overeenkomsten met derden gesloten, die met de exploitatie in verband staan.

Indien volgens het proces-verbaal blijkt, dat de Maatschappij nog werken van aanleg schuldig is, is zij gehouden deze binnen bekwamen tijd te maken of de kosten er van te vergoeden, zoo zij de uitvoering aan de Onderneming overlaat en de door deze gemaakte kosten door den Minister van Waterstaat worden goedgekeurd.

Indien de Onderneming na het in exploitatie brengen, doch vóór het in het eerste lid van dit artikel vermelde tijdstip, uitbreiding of wijziging van de volkomen volgens het bouwprogramma afgeleverde werken of wel nieuwe werken, die niet in het bouwprogramma zijn opgenomen, noodig of wenschelijk oordeelt, zijn de bepalingen van artikel 12 daarop van toepassing.

Artikel 8.

De Maatschappij verbindt zich om, voor het geval door haar een spoorweg van Roodeschool naar Delfzijl of Appingedam mocht worden aangelegd, de Onderneming op den voet van het bepaalde in hoofdstuk II dezer overeenkomst met de exploitatie te zullen belasten.

Ten aanzien van den in het vorige lid bedoelden spoorweg zal mede gelden het in de artikelen 3 tot en met 7 van dit hoofdstuk voor den spoorweg W.Z. bepaalde.

Artikel 9.

De gelden, vereischt voor de geregelde aflossing volgens het bestaande aflossingsplan der nog in omloop zijnde obligatiën van de 3½ pct. obligatieleening der Maatschappij, ten beloope van f 380 000, zullen door de Onderneming aan de Maatschappij worden voorgeschoten tegen eene rente van 3½ ten honderd 's jaars, welke rente zal zijn te verrekenen met de krachtens artikel 14 door de Onderneming aan de Maatschappij te betalen vergoeding.

Het aldus voorgeschoten bedrag — eventueel verminderd als in het tweede en derde lid van artikel 13 aangegeven — maakt eene vordering uit van de Onderneming op de Maatschappij, welke opeischbaar zal worden bij verkoop of naasting van den spoorweg S. R. als bedoeld in de artikelen 22 en 24 dezer overeenkomst.

HOOFDSTUK II.

De exploitatie.

Artikel 10.

De Onderneming belast zich met de exploitatie van de in hoofdstuk I bedoelde spoorwegen — verder aangeduid als „de spoorwegen” — voor zooveel de spoorweg Roodeschool—

Delfzijl Appingedam betreft, voor het geval deze lijn tot stand komt.

Voor hare rekening komt de aanschaffing, ten behoeve der exploitatie van al hetgeen door haar ingevolge artikel 11 der overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134) voor de exploitatie van een staatspoorweg moet worden aangeschaft. Voor zoover een en ander vóór het sluiten dezer overeenkomst door de Maatschappij ten behoeve van den spoorweg S. R. mocht zijn aangeschaft, wordt het gerekend tot den spoorweg S. R. te behooren.

De onderneming verbindt zich de bepalingen van de concessiën en subsidie-overeenkomsten en de overige op de Maatschappij rustende verplichtingen, voor zoover zij in overeenstemming met de Onderneming aanvaard zijn, na te leven en evenzeer de bepalingen en voorschriften, voortvloeiende uit bestaande en nog te maken wetten en wettelijke verordeningen, alles voor zoover liet de exploitatie betreft. Zij vrijwaart de Maatschappij voor de gevolgen van niet-nakoming van de bepalingen der voornoemde concessiën en subsidie-overeenkomsten, voor zooveel die nakoming tot hare verplichtingen behoort of afhankelijk is van hare handelingen als exploitante van de spoorwegen.

Zij verbindt zich dagelijks tenminste vier treinen voor reizigers in elke richting over de spoorwegen te doen rijden. De vermeerdering of vermindering van het aantal verplichte treinen, in den vorigen volzin bedoeld, wordt in gemeen overleg tusschen den Minister van Waterstaat en de Onderneming geregeld.

Artikel 11.

De vergoedingen, verschuldigd voor het gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van de spoorwegen komen, voor zoover die vergoedingen verschuldigd zijn voor het gebruik van werken, ten laste van de Maatschappij, voor zoover die vergoedingen verschuldigd zijn als bijdrage in kosten van exploitatie, komen zij ten laste van de Onderneming.

De onderhandelingen, regelingen en overeenkomsten tot het verkrijgen van aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van den aanleg van de spoorwegen worden door de Maatschappij in overeenstemming met de onderneming onderscheidenlijk gevoerd en gesloten.

Onderhandelingen aangaande aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van de spoorwegen en welke niet behooren tot die, bedoeld in het 2de lid van dit artikel, zoomede die aangaande aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak van de spoorwegen ten behoeve van spoorwegen van den Staat of eenige onderneming, worden uitsluitend door de Onderneming gevoerd, die bij deze door de Maatschappij gemachtigd wordt om de overeenkomsten, deswege tot stand gekomen, ook namens de Maatschappij voor den tijd, dat de exploitatie van de spoorwegen door de Onderneming wordt gevoerd, af te sluiten.

Overeenkomsten als in de beide vorige leden van dit artikel bedoeld, behoeven de goedkeuring van den Minister van Waterstaat.

Artikel 12.

Alle werken tot wijziging, verbetering of uitbreiding of wel nieuwe werken, welke door de Onderneming worden noodig geacht of krachtens concessiën, wetten en wettelijke verordeningen worden opgelegd, alsmede buitengewone herstellingen ten gevolge van overstroming, oorlog, oproer, of welke overmacht ook, zullen door de Onderneming worden gemaakt.

De Onderneming zal, alvorens dergelijke werken en herstellingen uit te voeren, voor zoover zij niet betreffen hetgeen door haar volgens artikel 10 is aangeschaft onder overlegging van de noodige plannen, bestekken en begrotingen in tweevoud, vergunning tot het maken daarvan vragen aan den Minister van Waterstaat.

Indien deze de vergunning verleent of, indien bij weigering van deze vergunning, scheidslieden bedoeld in artikel 26 beslissen dat vorenbedoelde werken voor de behoorlijke uitoefening van den dienst noodig zijn, dan komen de kosten ten laste van de Maatschappij, doch worden door de Onderneming renteloos voorgeschoten.

Het aldus voorgeschoten bedrag — eventueel verminderd als in het tweede en derde lid van artikel 13 aangegeven — alsmede de door de Onderneming voorgeschoten kosten der werken opgenomen in den in het slot van artikel 1 genoemden staat, ten beloope van f maken eene vordering uit van de Onderneming op de Maatschappij, welke opeischbaar zal worden bij verkoop van de spoorwegen en bij het eindigen van deze overeenkomst.

Vóór den 1sten Mei van elk jaar zendt de Onderneming aan den Minister van Waterstaat en aan de Maatschappij eene gespecificeerde opgave van de bovengezegde kosten, welke in het voorgaande jaar gemaakt zijn.

Werken, bekostigd op den voet van het bepaalde in het derde lid, zoomede die bedoeld in het vierde lid van dit artikel, worden geacht deel uit te maken van de spoorwegen. Eventueel voor zulke werken aangekochte gronden worden in de eigendomsregisters, ten name der Maatschappij gesteld.

De bepalingen van het derde, vierde en vijfde lid van dit artikel zijn ook van toepassing op alle hierboven bedoelde werken op gemeenschappelijke baanvakken en stations van Staats- en andere spoorwegen, waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk volgens de desbetreffende overeenkomsten, ten laste van de spoorwegen komen.

De Onderneming zal aan de Maatschappij ter hand stellen volledige plannen en bescheiden betreffende de ingevolge dit artikel gemaakte werken.

Artikel 13.

De Onderneming ontvangt alle opbrengsten, baten en inkomsten, geene uitgezonderd, voortspruitende uit de exploitatie of het gebruik van de spoorwegen en van de daartoe behorende eigendommen, dus ook de periodieke vergoedingen, door andere ondernemingen verschuldigd voor het gemeenschappelijk gebruik van stations of baanvakken, behorende tot de spoorwegen, alsmede de baten, die door andere ondernemingen in de kosten van eersten aanleg van de spoorwegen

gegeven bijdragen mochten opleveren en de opbrengsten uit de verpachtingen van eigendommen enz.

Tot de bovengenoemde opbrengsten, baten en inkomsten behoort niet de opbrengst van al hetgeen, blijkens de in het derde lid van artikel 7 genoemde bescheiden, op het in het eerste lid van dat artikel genoemde tijdstip — voor den spoorweg S. R. blijkens de in artikel 1 bedoelde grondplannen bij het aangaan dezer overeenkomst tot de spoorwegen behoorde, voor zoover een en ander verkocht en niet vervangen wordt; deze opbrengst komt ten goede aan de Onderneming, die haar in mindering brengt van hetgeen zij krachtens het tweede lid van artikel 9 of krachtens het vierde lid van artikel 12 te vorderen heeft.

Voorts komt de opbrengst van de werken, opgenomen in den aan het slot van artikel 1 bedoelden staat en van hetgeen ingevolge artikel 12 door de Onderneming is gemaakt, voor zoover een en ander verkocht en niet vervangen wordt ten goede aan de Onderneming, die haar in mindering brengt van hetgeen zij krachtens het tweede lid van artikel 9 of krachtens het vierde lid van evengenoemd artikel 12 te vorderen heeft.

Daarentegen komen ten laste van de Onderneming alle uitgaven, van welken aard ook, uit de exploitatie voortvloeiende, welke niet bij deze overeenkomst uitdrukkelijk ten laste van de Maatschappij worden gebracht.

De Onderneming verbindt zich tot de verzekering der gebouwen tegen brandschade of neemt deze schade te haren laste.

De grondbelastingen, waterschaps, polder- en dijklasten en alle dergelijke die in den regel op den eigendom van onroerende goederen rusten, blijven ten laste van de Maatschappij.

De Maatschappij kan contrôle uitoefenen op de opbrengsten en inkomsten van de spoorwegen en op de voor haar gedane uitgaven bedoeld bij artikel 12 en te dien einde inzage nemen ten kantore van de Onderneming, van de daarop betrekkelijke boeken en bescheiden.

De Onderneming stelt ter beschikking van de Maatschappij de maandelijksche opgaven betreffende de opbrengsten der exploitatie van de spoorwegen, welke ingevolge de concessievoorwaarden door de Maatschappij moeten worden ingezonden.

Artikel 14.

De Onderneming betaalt aan de Maatschappij, zolang zij slechts den spoorweg S. R. exploiteert, eene jaarlijksche vergoeding ten beloope 33,75 ten honderd der bruto-ontvangsten op den spoorweg S. R. te voldoen vóór 1 Juli volgende op het jaar, waarover de uitkeering loopt.

Van het tijdstip, waarop de spoorweg W. Z. in exploitatie zal zijn genomen, betaalt de Onderneming aan de Maatschappij, in stede van de in het vorige lid bedoelde vergoeding:

a. eene vergoeding van f 56 500 per jaar;

b. indien in eenig boekjaar de bruto-ontvangsten der spoorwegen meer hebben bedragen dan f 10 per dag en per K.M.:

40 ten honderd van bedoelde bruto-ontvangsten boven f 10 per dag en per K.M. tot en met f 12,50 per dag en per K.M.;

30 ten honderd van bedoelde bruto-ontvangsten boven f 12,50 per dag en per K.M. tot en met f 15 per dag en per K.M.;

20 ten honderd van de bedoelde bruto-ontvangsten boven f 15 per dag en per K.M.

Onder bruto-ontvangsten wordt verstaan al hetgeen wegens vervoer van personen en goederen over de spoorwegen volgens de daarop van kracht zijnde tarieven of naar aanleiding van gesloten vracht-overeenkomsten, door de Onderneming wordt geïnd.

Hetgeen de Onderneming ingevolge het bepaalde sub a aan de Maatschappij verschuldigd is, wordt door haar in half-

jaarlijksche termijnen, verschijnende 1 Januari en 1 Juli, voldaan, terwijl de uitkeering bedoeld sub b geschiedt vóór 1 Juli, volgende op het jaar, waarover die uitkeering loopt.

Ter berekening van de ontvangsten per kilometer wordt de lengte van de spoorwegen bepaald door meting langs de assen tusschen het midden van de hoofdgebouwen op de stations op de eindpunten.

Van het tijdstip, waarop de spoorweg Roodeschool—Delfzijl in exploitatie wordt gebracht zal de vaste vergoeding bedoeld in het 2de lid onder a worden verhoogd tot f 68 500.

Artikel 15.

De Onderneming is bevoegd alle tarieven, verdeelingen van het verkeer, vracht-overeenkomsten, enz., behoudens de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, ingevolge de wet, zelfstandig vast te stellen, zonder hierover de Maatschappij te raadplegen.

Artikel 16.

De Onderneming is bevoegd op de spoorwegen kosteloos vervoer toe te staan in alle gevallen, waarin zij dit in haar belang wenschelijk acht.

De leden van het bestuur der Maatschappij, te zamen ten hoogste tot een aantal van personen, zijn gerechtigd tot vrij vervoer voor hun persoon in de hoogste klasse op de spoorwegen.

Artikel 17.

De Onderneming is gehouden de spoorwegen, met al wat daartoe behoort, in goeden staat te onderhouden.

HOOFDSTUK III.

Naasting en verkoop.

Artikel 18.

De Maatschappij is niet bevoegd de spoorwegen of hare rechten, uit deze overeenkomst en uit de concessieën of subsidie-overeenkomsten voortvloeiende, aan anderen dan aan den Staat of aan de Onderneming over te dragen of te verkoopen.

Zij mag geenerlei verband of last op de spoorwegen leggen, dan met toestemming van den Minister van Waterstaat en van de Onderneming.

Die toestemming wordt mede gevorderd voor den verkoop, voorzien in artikel 13, tweede en derde lid.

Artikel 19.

Ingeval de Staat, ingevolge het bepaalde bij de overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), de eigendommen der Onderneming naast, dan wel ingeval de Onderneming, ingevolge artikel 27 der evengenoemde overeenkomst, van hare rechten wordt vervallen verklaard, zal de Staat, ten aanzien van alle uit de tegenwoordige overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen in de plaats treden van de Onderneming, met dien verstande, dat hij voor het vervolg alle rechten zal uitoefenen, welke deze overeenkomst aan de Onderneming tegenover de Maatschappij toekent, doch tevens alle daarbij aan de eerstgenoemde tegenover de Maatschappij opgelegde verplichtingen zal hebben na te komen.

Artikel 20.

Bij naasting van de eigendommen der Onderneming op den voet als bepaald bij artikel 39 der overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), zal de Staat van haar overnemen, tegen be-

taling van het volle bedrag daarvan, hare vorderingen op de Maatschappij, bedoeld bij artikel 9 en artikel 12. Het bedrag dier vorderingen wordt telken jare bij proces-verbaal vastgesteld.

Artikel 21.

Al hetgeen door de Onderneming, ingevolge artikel 10 wordt aangeschaft, wordt geacht te behooren tot de door haar geëxploiteerd wordende Staatsspoorwegen, zoodat daarvoor zal gelden al hetgeen in de in het vorig artikel bedoelde overeenkomst is bepaald omtrent dergelijke voorwerpen, welke door de Onderneming voor de exploitatie van de Staatsspoorwegen gebruikt worden met uitzondering van hetgeen bij artikel 41 dier overeenkomst betreffende de korting is bepaald.

Artikel 22.

De Onderneming heeft te allen tijde het recht om door koop den eigendom te verkrijgen van de spoorwegen met al wat de Staat bij naasting zou verkrijgen, mits zij van dat recht te gelijker tijd gebruik maakt voor den spoorweg S.R. en voor den spoorweg W.Z., alsmede voor den spoorweg Roodeschool—

Delfzijl Appingedam, indien de Maatschappij ten dage der aanzegging in het derde lid van dit artikel bedoeld tot den aanleg van die lijn mocht zijn overgegaan.

Indien nog niet tot den aanleg dier lijn is overgegaan zal de Onderneming bevoegd en verplicht zijn zich in de plaats der Maatschappij te stellen in alle overeenkomsten, welke de Maatschappij met betrekking tot den aanleg dier lijn zal hebben gesloten ten dage der aanzegging in het volgende lid bedoeld.

De dag, waarop de Onderneming den eigendom van de spoorwegen verkrijgt, moet samenvallen met het einde van een kalenderjaar en ten minste 3 maanden te voren door de Onderneming aan de Maatschappij schriftelijk zijn aangezegd.

Mocht de Onderneming van dit recht gebruik maken, dan betaalt zij aan de Maatschappij denzelfden prijs als de Staat in geval van naasting op denzelfden datum aan de Maatschappij zou hebben moeten betalen, vermeerderd met eene rente van 5 ten honderd 's jaars van den dag der eigendomsverrijking tot dien der betaling.

De Maatschappij verbindt zich alle medewerking te zullen verleen voor de bedoelde overdracht vereischt en de daartoe vereischte bescheiden te onderteekenen, op straffe eener boete van f 200 per dag, waarmede de overdracht door haar toedoen mocht worden vertraagd, welke boete ten opzichte van elk stuk zal ingaan veertien dagen nadat de Onderneming aan de Maatschappij ten opzichte van zoodanig stuk hare medewerking zal hebben gevraagd.

Voor het gebruik maken van het recht van aankoop van de spoorwegen behoeft de Onderneming de machtiging van den Minister van Waterstaat.

Artikel 23.

Zoodra de Onderneming ingevolge het bepaalde bij artikel 22 den eigendom van de spoorwegen heeft verkregen, zal:

1°. de Onderneming ten aanzien van alle uit de concessien en subsidie-overeenkomsten voortvloeiende rechten en verplichtingen in de plaats treden van de Maatschappij, met dien verstande dat de Onderneming voor het vervolg alle rechten zal uitoefenen welke de concessien en subsidie-over-

eenkomsten aan de Maatschappij tegenover den Staat toekennen, doch daarbij tevens alle aan haar tegenover den Staat opgelegde verplichtingen zal hebben na te komen;

2°. de Maatschappij aan de tegenwoordige overeenkomst geen rechten meer kunnen ontleenen, doch ook van de haar daarin opgelegde verplichtingen ontslagen zijn.

Ingeval na aankoop van de spoorwegen door de Onderneming de Staat, ingevolge het bepaalde bij de overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134) de eigendommen der Onderneming naast, dan wel de Onderneming ingevolge artikel 27 der evengenoemde overeenkomst van hare rechten wordt vervallen verklaard, zal de Staat verplicht zijn te gelijker tijd de spoorwegen te naasten tegen de in de concessien of in de subsidie-overeenkomsten aangegeven naastingsprijzen, vermeerderd met de op den koop en de levering gevallen kosten.

Artikel 24.

Ingeval de spoorwegen door den Staat mochten worden genaast, vóórdat tot naasting van de eigendommen van de Onderneming wordt overgegaan, zal de Staat ten aanzien van alle uit de tegenwoordige overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen in de plaats treden van de Maatschappij, met dien verstande dat hij voor het vervolg alle rechten zal uitoefenen, welke deze overeenkomst aan de Maatschappij tegenover de Onderneming toekent, doch daarbij tevens alle aan de eerstgenoemde tegenover de Onderneming opgelegde verplichtingen zal hebben na te komen.

De Staat verbindt zich nu voor alsdan, zich ten aanzien van de schuld der Maatschappij bedoeld bij artikel 12, vierde lid, ten tijde harer naasting bestaande, te stellen in de plaats der Maatschappij, door welke in-de-plaatsstelling de Maatschappij van die verbintenis zal zijn ontslagen.

Artikel 25.

De in overeenstemming met de Onderneming en met goedkeuring van den Minister van Waterstaat vastgestelde statuten der Maatschappij mogen zonder uitdrukkelijke toestemming van dien Minister en van de Onderneming niet worden gewijzigd of aangevuld.

Artikel 26.

Geschillen, uit of ter zake van deze overeenkomst tusschen partijen ontstaande, worden onderworpen aan de uitspraak van drie scheidslieden met inachtneming van hetgeen omtrent zoodanige uitspraak is bepaald bij artikel 48 van de overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134).

Artikel 27.

De tusschen de Onderneming en de Maatschappij dd. 12—19 November 1889 gesloten overeenkomst, laatstelijk gewijzigd bij overeenkomst van 30 Juni 1898, is vervallen.

Artikel 28.

Alle kosten en rechten, op deze overeenkomst vallende, worden gedragen door de Maatschappij.

Aldus in drievoud opgemaakt en onderteekend.....